



onderweg...

naar een rookvrije toekomst

> jaarverslag 2003

Projectplan Rookvrij is overal De magische grens voorbij

Waar je ook kwam, zo tegen het einde van 2003, leek er nog maar één gespreksonderwerp te zijn: roken. Of niet-roken, beter gezegd. Iedereen had zo zijn mening over het nieuwe tabaksbeleid van de overheid. En rond de jaarwisseling was het de vraag, wie er nu toch óók - of toch nog maar even niet? - zou stoppen met roken. Dankzij het eenmalige extra bedrag op het campagnebudget van 10 miljoen euro, kon STIVORO in 2003 (en ook in 2004) alles uit de kast halen aan voorlichting over roken, meer roken en stoppen met roken.

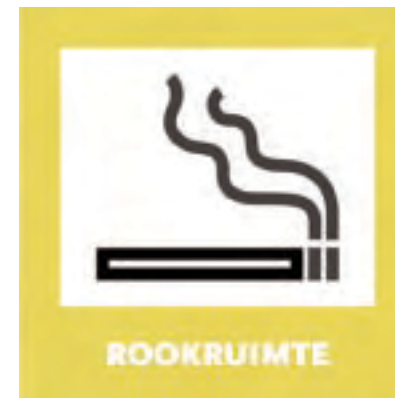
Vroeger, laten we zeggen vijftig jaar geleden, was roken de gewoonste zaak van de wereld. Het was gezellig, een manier om je te ontspannen en het gaf een zekere status. Dat het ook heel ongezond was, daar hoorde je (bijna) niemand over in 1958, toen 60% van de Nederlandse bevolking nog rookte. Ook niet over de niet-roker trouwens. Nu liggen de verhoudingen anders: ruim tweederde van de mannen en vrouwen boven de vijftien jaar rookt níet. Iedereen weet dat het slecht is voor je gezondheid als je rookt en dat het een hardnekkige verslaving is die je leven kan beheersen. En dat tabaksrook schadelijk kan zijn voor mensen die niet roken. Ondanks de harde feiten over de gezondheids- en economische schade van roken, beginnen jongeren daar nog steeds aan. Terwijl bijna alle rokers aangeven graag weer van hun verslaving af te willen. Waarom heeft die sigaret nog altijd zo'n grote aantrekkingskracht?

EEN NIEUWE TABAKSWET

Een belangrijke reden is dat roken nog altijd zo aanwezig in beeld is. Geassocieerd wordt met feesten, gezelligheid, stoer en onafhankelijk zijn. Na jarenlange voorlichting over de risico's van roken, blijft de teller steken. Aanleiding voor de vraag bij overheid en gezondheidsinstellingen of er misschien niet meer nodig is om roken te ontmoedigen.

Dr. Els Borst, arts en van 1994 tot 2002 minister van Volksgezondheid, besloot dat het tijd werd dat ook de overheid haar verantwoordelijkheid nam en kwam met een nieuwe Tabakswet, een herziening van de Tabakswet uit 1990. Naast voorlichting zette zij nu ook wettelijke regels en verboden in; rond verkoop, reclame en roken in openbare ruimtes. En ook maatregelen voor de handhaving van de regels, zoals inspecties van de Voedsel- en Waren Autoriteit en sancties op overtredingen. De wet dient drie doelen: preventie - voorkomen dat jongeren gaan

Nieuwe stickers vervangen de oude rode verbodstickers.



roken -, mensen aanzetten tot stoppen met roken en beschermen van de niet-roker. Vanaf 1 januari 2004 mag op een groter aantal plaatsen niet gerookt worden; de werkplek, openbare plaatsen en instellingen voor gezondheidszorg en scholen moeten rookvrij worden. Een verdergaand reclameverbod moet roken uit het straatbeeld weren en sigaretten verkopen aan jongeren onder de zestien jaar mag ook niet meer.

'MOTIE WERNER'

Net als eerder dat jaar de Tweede Kamer, gaf ook de Eerste Kamer in 2002 haar goedkeuring aan de nieuwe Tabakswet. Maar wel op voorwaarde dat de minister van VWS eenmalig een bedrag van 15 miljoen euro zou vrijmaken voor middelen voor preventie. CDA-senator Jos Werner, die hiervoor een motie indiende, verwonderde zich erover dat op de begroting slechts 6 miljoen euro wordt uitgegeven aan preventie op het terrein van roken, terwijl de overheid vele miljarden int aan accijns op tabakswaaren. "De inspanningen die van de samenleving worden gevraagd, zijn immens. De overheidsbijdrage steekt daar schril bij af", merkt hij op de website van zijn partij op. "Preventie en ondersteuning bij stoppogingen zijn veel effectiever dan de grote waarschuwendende teksten op de sigarettenpakjes." Nadat hij had gedreigd de beraadslagingen in de Senaat op te schorten, meldde staatssecretaris Clemence Ross van VWS na de kerst toch 10 miljoen euro extra te kunnen vrijmaken voor tabakspreventie. Eerder al had ze 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de jaarlijkse stoppen met roken campagne van STIVORO.



Myrna Goossen, presentatrice

"Ik heb het gezegd, dat ik start met stoppen. Durf jij het ook aan? Chagrijnig zijn, dikker worden en soms tegen de muren opvliegen. Dat hoeft allemaal niet, hoor, al die afkickverschijnselen. Gewoon lekker doen, samen met STIVORO. Per 1 januari 2004, starten met stoppen, jij en ik."

Het ministerie van VWS heeft daarop in nauwe samenwerking met STIVORO een plan opgesteld voor de besteding van dit bedrag. Onder de noemer van Projectplan Rookvrij werden nieuwe en bestaande activiteiten voor rookpreventie gecombineerd met voorlichting over de nieuwe Tabakswet en draagvlak opbouwen voor de nieuwe regels.

NEDERLAND STOPT EN ZET DOOR

Op het werk, in de trein of in openbare gebouwen; steeds meer plaatsen zijn met de nieuwe wet rookvrij gemaakt. Voor veel mensen was dit een aanleiding nu toch eindelijk te doen wat ze al zo lang van plan waren: stoppen met roken! STIVORO wil deze mensen ondersteunen in hun stoppoging en hen helpen het ook vol te houden. Dankzij het 'Werner-geld' was het mogelijk om opnieuw een grote stoppen met roken actie te organiseren, waarbij ook televisie en andere massamediale communicatiekanalen konden worden ingezet. Projectleider Marieke Wiebing: "Normaal gesproken richten wij ons alleen op rokers die van plan zijn te stoppen, maar nu konden we alle rokers aanspreken. Bovenop het jaarlijkse budget van één miljoen euro, hadden we dit jaar ruim drie miljoen euro extra te besteden. We wilden deze keer geen reclamecampagne, maar juist op een 'natuurlijkere' manier in beeld te komen. Door onze boodschap heel breed onder de aandacht te brengen en een mix van uiteenlopende media in te zetten, hoopten we op een grotere impact. We waren te zien in televisieprogramma's op zowel de commerciële als de publieke zenders, te horen op de radio en verbonden de naam van onze actie aan grote media-evenementen, zoals de Dakar-rally. Met behulp van bekende Nederlanders die zich voor onze actie uitspraken of meededen met stoppen, wilden we het draagvlak vergroten en iedereen die gestopt was met roken een hart onder de riem steken. Het START-pakket voor stoppers, te koop bij drogisterij Etos en apotheken, vervulde een prominente rol in de eerste periode. Het pakket biedt een kennismaking met de hulpmiddelen en methoden bij stoppen met roken die de slagingskansen van de stoppoging aanzienlijk vergroten."

OVERWELDIGENDE AANDACHT

De vorige actie, 'Dat kan ik ook!', vond plaats rond de millenniumwisseling en was eveneens te danken aan een tijdelijke uitbreiding van het budget; een donatie van het jubilerende KWF/Kankerbestrijding. Daarbij ondernamen zo'n 800.000 mensen een stoppoging, 12% van hen was na een jaar nog steeds gestopt - bij STIVORO geldt een stoppoging pas als succesvol, als iemand een jaar later nog steeds niet rookt.

Net als vier jaar geleden was het nu de bedoeling zoveel mogelijk mensen over te halen om te stoppen. De invoering van de nieuwe Tabakswet was hierbij voor velen een extra stimulans. De nieuwe actie omvat drie fases. Met 'Nederland start met stoppen' werden rokers in de twee maanden voorafgaand aan de jaarwisseling 2003-2004 'klaargestoomd' voor het grote moment, de jaarwisseling. "Maar belangrijker vinden wij, dat zij hun stoppoging ook doorzetten", vertelt Marieke Wiebing. "Door hen daarbij de eerste drie maanden nadrukkelijk te steunen met de vervolgactie 'Nederland Gaat Door Met Stoppen', hopen wij op nóg meer doorzetters, namelijk 15%. Daarbij zijn ondersteuningsproducten ingezet zoals After Care via de post of de mail, of de vernieuwde groepstraining Pakje Kans."

Het resultaat in het onderzoek van TNS-NIPO overschreed de 'magische grens' van één miljoen stoppers, waarop het campagneteam had gehoopt: 1.008.000 mensen ondernamen naar eigen zeggen een stoppoging, blijkt uit onderzoek, gedaan tussen 5 en 11 januari 2004. Het adviescentrum van STIVORO kreeg in januari 2004 maar liefst ruim drie keer zoveel aanvragen voor Telefonische Coaching bij het stoppen met roken als in januari 2003. Na drie maanden neemt TNS-NIPO opnieuw de stand op en de Universiteit van Amsterdam houdt met diverse metingen in 2004 de vinger aan de pols tot een jaar na dato. "Pas volgend jaar zullen we dus weten hoeveel mensen blijvend zijn gestopt met roken. Maar nu al beschouwen wij deze actie als geslaagd; zowel gezien het grote aantal mensen dat meedeed met de actie, als de overweldigende aandacht in de media."



Het Dakar-team ging in 2003 de uitdaging aan, net als de 1.000.000 mensen die rond 31 december 2003 hun laatste sigaret uitmaakten.



'Klaar voor de start', SBS6 programma waarin 'Nederland start met stoppen' een prominente plaats had.

GERICHTE BENADERING

OP DE WERKPLEK

Een tweede prominente actie werd op touw gezet door het projectteam Meerroken van STIVORO. Dankzij de nieuwe Tabakswet hebben alle werknemers in Nederland sinds 1 januari 2004 recht op een rookvrije werkplek. STIVORO heeft in de maanden daaraan voorafgaand (rokende) werknemers en werkgevers op verschillende manieren geprobeerd te informeren over de nieuwe regels voor roken op de werkplek. Projectleider Dominique Hamerlijnck: "De bedoeling is dat meer bedrijven een adequaat rookbeleid gaan voeren, zodat niet-rokers op hun werk geen last meer hebben van schadelijke stoffen uit

tabaksrook. Daarnaast hopen we dat dit rokende werknemers aanzet om te stoppen met roken - zo haakt deze campagne in op de grote stoppen met roken actie van STIVORO."

De campagne verliep langs twee sporen: werknemers en werkgevers moesten worden overtuigd van de schadelijkheid van meerroken op het werk, terwijl werkgevers een helpende hand moest worden toegestoken bij het invoeren en uitvoeren van hun rookbeleid.

Startpunt voor de voorlichtingscampagne 'Roken en de werkplek' vormde het PARA-meteronderzoek (Planmatige Aanpak Roken op de Arbeidsplaats), onderzoek van STIVORO naar het rookbeleid in verschillende bedrijfssectoren. Het percentage werknemers dat tijdens het werk in aanraking komt met tabaksrook, blijkt uiteen te lopen van 46% in het onderwijs tot 84% in de horeca en de bouwnijverheid. "Zo konden we werkgevers gericht benaderen bij het ontwikkelen, invoeren en handhaven van hun rookbeleid. Aan sectoren met weinig rookbeleid, zoals de bouw-, transport- en technieksector, hebben we extra aandacht besteed, bijvoorbeeld met advertenties in vakbladen." Uit onderzoek was bekend dat werkgevers arbo diensten zien als een belangrijke bron van informatie over rookbeleid. Tijdens de campagne richtte STIVORO zich ook op deze groep professionals, onder meer met het symposium 'De rookvrije werkplek', op 24 september in Den Haag.

RECLAMESPOTJES EN BILLBOARDS

Niemand kan zeggen dat de nieuwe regels uit de lucht zijn komen vallen, meent Dominique Hamerlijnck: "Al anderhalf jaar voor de ingangsdatum zijn we begonnen met de voorlichting." Informatie over de nieuwe voorschriften voor roken op het werk stond sinds februari 2003 op de website www.rokenendewerkplek.nl; hier was ook ondersteunend materiaal te downloaden of te bestellen, zoals de brochure 'Roken en de werkplek'. Verder was er een digitale nieuwsbrief met informatie en adviezen en was het Adviescenter van STIVORO beschikbaar voor vragen. Ruim 150.000 bedrijven met meer dan vijf medewerkers ontvingen in het voorjaar van 2003 een kalender met een 7-stappenplan om tot een rookvrije werkplek te komen. Het zwaartepunt in de voorlichting lag in het laatste kwartaal, met een serie reclamespotjes op televisie (zowel in Postbus 51-zendtijd als daarbuiten) en op de radio. In landelijke dagbladen en vakbladen stonden in november en december zwart-witadvertenties van een halve pagina groot. Tegelijkertijd hingen posters op billboards langs aan- en afrijroutes van bedrijventerreinen en op NS-stations; plaatsen waar werkgevers en werknemers regelmatig voorbijkomen. In de campagne werd tabaksrook voorgesteld als een strop om de nek van een niet-roker; een stevig beeld voor een stevige boodschap. De reclames waren van tevoren uitvoering getest bij het publiek, maar leidden niettemin tot klachten bij de Reclame Code Commissie. Deze vond het beeld echter in het geheel niet misleidend, temeer daar ze worden ondersteund door de bevindingen van de Gezondheidsraad.

BETER GEREGELD

De invoering van de nieuwe regels was aanleiding voor het nodige commentaar, maar ook genoeg mensen en bedrijven bleken wel degelijk gelukkig met het nieuwe rookbeleid, weet Dominique Hamerlijnck. "Ze zijn blij dat ze nu een handvat hebben om het roken binnen hun bedrijf goed te regelen. Of om een collega aan te spreken als ze last hebben van diens rook". Bij het STIVORO-adviescenter kwamen behalve veel vragen ook positieve reacties binnen. Bijvoorbeeld van een bedrijf waar de medewerkers met zijn allen zijn gestopt met roken. Het PARA-meteronderzoek, naar de stand van het rookbeleid binnen diverse bedrijfstakken, is in januari 2004 herhaald. Daaruit bleek het percentage van de bedrijven dat op de werkvloer een goed rookbeleid voerde sinds 2003 aanzienlijk is toegenomen.

De reclamespotjes op radio en televisie over de rookvrije werkplek worden begin 2004 herhaald, de digitale nieuwsbrief wordt vervolgd. Met bepaalde groepen werkgevers worden afspraken gemaakt voor samenwerking; zo komt er een project voor rookvrije gemeenten. In 2003 zijn voorbereidingen getroffen voor drie pilotprojecten, in instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, de verpleeg- en zorgsector en de gehandicaptenzorg. Deze instellingen voor (gezondheids)zorg vallen al sinds 1990 onder de (eerste) Tabakswet, maar hebben moeite hun rookbeleid vorm te geven. In de pilotprojecten die in 2004 starten, zal worden gezocht naar mogelijkheden om hen hierbij te ondersteunen.

NIET WAAR DE KLEINE BIJ IS

Ook bestaande acties over meerroken zijn onder de noemer van Projectplan Rookvrij gebracht. Zoals 'Roken? Niet waar de kleine bij is', waarmee al sinds 1996 voorlichting wordt gegeven aan ouders van kleine kinderen, via ondermeer consultatiebureaus, kraamzorg en huisartsen. De poster en de folders bevatten een afbeelding uit de strip 'Jan Jans en de kinderen' van tekenaar Jan Kruis. Dankzij Projectplan Rookvrij kon deze actie een nieuwe impuls krijgen. Dominique Hamerlijnck: "Is voorlichting aan ouders van gezonde kinderen al belangrijk om gezondheidsschade te voorkomen, voor ouders van kinderen die al longproblemen hebben, geldt dat eens te meer. Verpleegkundigen hadden aangegeven dat ze het soms moeilijk vonden om het onderwerp roken ter sprake te brengen. De training voor consultatiebureau-verpleegkundigen hebben we aangevuld met nieuwe technieken voor motiverende gesprekken. Ook wordt er nu een handleiding voor kinder(long)artsen ontwikkeld; een groep intermediairen waarvan we uit onderzoek weten dat ze een belangrijke rol spelen in de voorlichting over risico's van meerroken."

ouders geven het voorbeeld

Met de campagne 'Roken? Niet waar de kleine bij is' worden ouders van jonge kinderen benaderd. Maar ook voorlichting aan ouders van oudere kinderen en tieners blijkt zinvol: onderzoek aan de Universiteit van Nijmegen bracht naar voren dat ouders een belangrijke voorbeeldfunctie vervullen voor het rookgedrag van hun kinderen. Als de ouders stoppen met roken, vermindert dat de kans dat hun kinderen beginnen met roken. Nadat in 2002 de voorlichtingscampagne 'Kinderen Kopiëren' in de regionale media en via GGD'en met succes was verlopen, kon de campagne dankzij het 'Werner-geld' landelijk worden ingezet. Met posters in bushokjes en advertenties in dagbladen en vrouwenbladen, in september en oktober 2003, werden (rokende) ouders gewezen op hun invloed op het rookgedrag van hun kinderen. Bijna 100.000 exemplaren van 'Vals spel', een discussiespel voor ouders en kinderen, zijn verspreid via de GGD'en in het land en op bestelling bij STIVORO. Met de 'Anti-Peukenpas' kunnen ouders afspraken met hun kinderen over niet roken vastleggen.

"Uit de nameting die onderzoeksbureau NIPO uitvoerde, bleek 70% na de campagne te erkennen dat het rookgedrag van ouders het roken van hun kinderen beïnvloedt", vertelt projectleider Renate Spruijt. Ouders zijn niet minder gaan roken, maar vier van de tien rokende ouders geven aan dat de campagne ze wel heeft aangezet tot nadenken. Zowel rokende als niet-rokende ouders zien in dat hun mening over roken van belang is en dat regels van huis uit meetellen. Velen zijn van plan een niet-rokenafpraak te maken met hun kinderen.

De campagne 'Kinderen Kopiëren' zal in 2004 op regionaal niveau worden voortgezet. Regionale instanties zoals de GGD'en kunnen de affiches en het andere voorlichtingsmateriaal uit de landelijke campagne overnemen. Plaatsen van advertenties en dergelijke moeten zij dan zelf regelen en betalen. Een aantal regionale instellingen waarmee STIVORO in nauw contact staat, heeft al aangegeven hieraan een vervolg te willen geven. Renate Spruijt: "Dankzij het



In het voorjaar van 2004 gaat een nieuwe mediacampagne gericht op jongeren van start.

eenmalige extra budget, konden we de campagne een krachtige impuls geven, waarmee een vruchtbare bodem is gelegd voor regionale vervolgcactiviteiten."

ROOKVRIJE SCHOOL

Kinderen en tieners spiegelen zich niet alleen aan hun ouders, maar ook andere (jong) volwassenen om hen heen; oudere broers en zussen, bijvoorbeeld, leraren, of mensen van de sportclub. In het project 'De Rookvrije School' wordt al sinds 1997 geprobeerd een rookvrije omgeving te creëren in en om de school en leerlingen weerbaar te maken tegen de verleiding om te gaan roken. STIVORO biedt hiervoor lespakketten aan, waarin kennis, houding, sociale vaardigheden en oog voor eigen effectiviteit worden gestimuleerd. Het contact met de scholen verloopt via de GGD'en. Voor middelbare scholieren is er bovendien 'Actie Tegengif', een jaarlijkse, klassikale niet-rokenwedstrijd tussen scholen uit het hele land. Projectleider Renate Spruijt: "Ondanks deze activiteiten wordt de Tabakswet op veel basis- en middelbare scholen nog niet in de regel nageleefd: bij beide gebeurt dat nog slechts in 33% van de scholen. In scholen en op schoolplein mag meestal nog worden gerookt en ook het personeel rookt in het zicht van leerlingen. Doelstelling van het project voor de rookvrije school, is deze situatie binnen twee jaar om te draaien en bijvoorbeeld de handhaving van de Tabakswet te verhogen naar 65% van de scholen." Gedurende het schooljaar 2003/2004 heeft STIVORO een onderwijsconsulent in dienst, Frank Raadgers, die medewerkers van GGD'en en Instituten voor Verslavingszorg (IVV) helpt het project 'De Rookvrije School' bij scholen te promoten.

ROOKVRIJE SPORT

In opdracht van het ministerie van VWS zijn NOC*NSF en STIVORO begonnen met het project 'Rookvrije Sport', om duidelijk te maken dat roken en sport niet samengaan. Sinds de Tabakswet uit 1990 gold er al een rookverbod in door de overheid beheerde of gesubsidieerde sportinstellingen. Het onderscheid tussen wel en niet gesubsidieerde sportinstellingen bleek in de praktijk moeilijk te handhaven en moeilijk uit te leggen. Renate Spruijt: "Iedereen moet kunnen sporten zonder hinder te ondervinden van de rook van anderen; ze gaan immers juist voor hun gezondheid naar de sportclub. En dat geldt zeker voor kinderen." Daarom worden nu voorbereidingen getroffen om de hele sport rookvrij te maken. Om te beginnen is in 2003 de stand van zaken in gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde instellingen geïnventariseerd. Dat wordt komend jaar gevolgd door een voorlichtingscampagne, gericht op sportverenigingen. "Het doel is om te komen tot een vorm van zelfregulering. Dat sportclubs afspreken in ieder geval de jeugd tegen rook te beschermen en dat het rookbeleid wordt vastgelegd in de eigen reglementen. Zodat, als het goed is, de sportsector in 2006 nagenoeg rookvrij is."



foto: Marnix Schmidt

'Dat verdient een boeket'

Om bedrijven met een goed rookbeleid in het zonnetje te zetten, deelde STIVORO elke werkdag een bos bloemen uit. Via de website www.datverdieneenboeket.nl konden medewerkers tot 31 december 2003 collega's voordragen, als dank voor hun bijdrage aan een rookvrije werkplek.

Mede dankzij Ad Vermeij, arbo-adviseur van Fortis Bank en verantwoordelijk voor het rookbeleid, kunnen medewerkers van deze bank werken in een rookvrije omgeving. Fortis Bank is sinds 1 januari 2002 rookvrij. Een van zijn collega's uitte haar waardering daarvoor via de website van STIVORO.

www.rokenendewet.nl

www.rokenendewerkplek.nl

www.nederlandgaatdoormetstoppen.nl

www.kinderenkopieren.nl

NAUWERE SAMENWERKING MET VWS

STIVORO-directeur Trudy Prins kijkt met tevredenheid terug op alles wat het afgelopen jaar met Projectplan Rookvrij tot stand is gekomen: "Dankzij het extra budget uit de motie Werner, konden we een zorgvuldige mix van communicatie-activiteiten samenstellen. Het hele traject bewandelen in plaats van steeds een onderdeel, zoals anders. En daardoor vormden alle campagnes samen in feite één grote, gecoördineerde actie. Er was geen ontkomen aan de gemeenschappelijke boodschap: roken is slecht voor je, stoppen met roken is beter voor jezelf én voor de mensen om je heen. De eerste cijfers over de effecten op kennis, houding en gedrag komen nu los. Die blijken te bevestigen dat Projectplan Rookvrij in zijn opzet is geslaagd."

Met alle activiteiten van het afgelopen jaar was tien miljoen euro gemoeid. Uit de 'Werner-pot' is 5 miljoen over om in 2004 te besteden. De campagne rond meerroken wordt voortgezet, de stoppen met roken actie wordt vervolgd als 'Nederland gaat dóór met stoppen' en in april start de nieuwe jeugdcampagne, de opvolger van '...maar ik rook niet'. Gunstig neven-effect van de eenmalige, omvangrijke subsidie is de nauwere samenwerking met het ministerie van VWS, dat toezag op een goede besteding van het geld - beschikbaar gesteld op speciaal verzoek van de politiek. Prins: "Allebei kijken we vanuit onze eigen achtergrond tegen het project aan; wij vanuit de praktijk van gezondheidsvoorlichting, zij vanuit de optiek van politiek en overheidsbeleid. Onze ervaringen kunnen aanleiding zijn om het beleid bij te stellen waar nodig. Samen kunnen we nog effectiever werken aan rookpreventie."

OVERZICHT PROJECTEN

2,2 km

Stoppen met roken

STOPPEN-MET-ROKENCAMPAGNE (2003/2004): 'NEDERLAND START MET STOPPEN' EN 'NEDERLAND GAAT DOOR MET STOPPEN.'

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Multimediale campagne |
| Doelgroep | Rokers met intentie om te stoppen, rekening houdend met lage welstandgroepen |
| Intermediairs/Partners | KWF/Kankerbestrijding, GGD, Thuiszorg, diverse andere regionale organisaties, Etos, GSK, Pfizer, Novartis, Nederlandse Vereniging van Drogisterijen |
| Doel | Het gebruik van de beschikbare ondersteuning voor stoppen met roken vergroten. In campagneperiode 2003/2004 het aantal stoppogingen vergroten. |
| Looptijd | 2001 tot en met 2004 |
| Begroting '03 | € 4.550.000 |
| Middelen | Onderdelen van tv-programma's: BZN Ontmoet (TROS), Klaar voor de start (SBS6), Aperitivo (RTL4), TV-Show (TROS), Middageditie (KRO), Dakar (RTL5). Tv-commercials, radiocommercials, advertenties in landelijke dagbladen, pr-acties, evenementen, Startpakket met informatie over hulp bij stoppen. Internetsites: www.stopeffectief.nl , www.nederlandstartmetstoppen.nl , www.nederlandgaatdoormetstoppen.nl , 0900-informatie en hulplijn. Folder over hulpmiddelen voor stoppen met roken. Poster bij drogisterijen, brochure 'Hoe en waarom van stoppen'; persoonlijk geautomatiseerd stoppen met rokenadvies, stoppen met roken trainingen 'Pakje Kans', telefonische stopcoach. |
| Onderzoek | Marktonderzoek (2001) (Motivaction); test communicatieconcepten (2001); effectonderzoek (2001 en 2002) (Rijksvoorlichtingsdienst, Directie Toegepaste Communicatie, DTC); evaluatie startpakket; effect (2003) Effectevaluatie consumententevredenheidsonderzoek Startpakket en Aftercareproject 2003 (TNS NIPO); Wetenschappelijke evaluatie door ASCoR (UvA) |
| Status | Derde campagneperiode |

STOPPEN-MET-ROKENTRAINING 'PAKJE KANS'

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Regionaal georganiseerde groepsgewijze ondersteuning |
| Doelgroep | Rokers met behoefte aan intensieve ondersteuning bij stoppen |
| Intermediairs/Partners | GGD, Thuiszorg, diverse andere regionale organisaties |
| Doel | Effectiever maken van stoppen met roken pogingen |
| Looptijd | Vanaf 1967 |
| Begroting '03 | (onderdeel stoppen met rokencampagne) |
| Middelen | Cursusboek: herziene versie 2003 Training begeleiders (trainers): in 2003 hebben twee trainingen plaatsgevonden; handboek voor begeleiders; Opfrisbijeenkomsten: 2 bijeenkomsten om trainers bij te scholen in het werken met de nieuwe training; |
| Onderzoek | Effectiviteitonderzoek stopmethoden (1999-2001) (Katholieke Universiteit Nijmegen, KUN); Pretest vormgeving wervingsmateriaal (2003) (Uta Meijercommunicatie) |
| Status | In 2003 is de herziening van de cursus, de materialen en de training afgerond. Tevens is een nieuwe marketingaanpak ontwikkeld. |

'ADVIES OP MAAT'

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Persoonlijk schriftelijk stoppen met roken advies |
| Doelgroep | Rokers (met of zonder stopintentie) met behoefte aan informatie over eigen rookgedrag en/of persoonlijke stoppen-met-roken-informatie |
| Intermediairs/Partners | Capaciteitsgroep Gezondheidsvoorlichting en organisatie (GVO) van de Universiteit van Maastricht (UM) |
| Doel | Bij grote groepen rokers attitude, eigen effectiviteit en/of feitelijk rookgedrag veranderen met een laagdrempelige methode |
| Looptijd | Vanaf 1998 |
| Begroting '03 | (onderdeel stoppen met rokencampagne) |
| Middelen | Vragenlijsten met antwoordenvolp, persoonlijke brieven, vragenlijst op internet en digitaal antwoord; |
| Onderzoek | Effectonderzoek (UM); Consumenten-tevredenheidsonderzoek (STIVORO '98); Pretest van vragenlijst en adviesbrieven (Quo-communications, IPM, '99); Effectiviteitonderzoek stopmethoden (KUN '99-'01); Consumenten-tevredenheidsonderzoek (IPM '03) |

TELEFONISCHE COUNSELING (PRO-ACTIEF)

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Begeleiding door counselors vanuit adviescentrum in gemiddeld zes gesprekken |
| Doelgroep | Rokers met intentie om (op korte termijn) te stoppen |
| Intermediairs/Partners | European Network of Quitlines |
| Doel | Een toegankelijke vorm van ondersteuning aanbieden om stoppogingen effectiever te maken. |
| Looptijd | Vanaf 1999 |
| Begroting '03 | (onderdeel stoppen met roken campagne) |
| Middelen | Adviescentrum met getrainde counselors die een volledig geautomatiseerd protocol, registratiesysteem en planningsysteem tot hun beschikking hebben. |
| Onderzoek | Effectiviteitonderzoek stopmethoden (KUN '99-'01); procesonderzoek naar uitvoerbaarheid, organisatie en onderzoek naar klanttevredenheid (Interview/NSS '00) |
| Status | Automatisering afgerond en volledig operationeel; extra counselors zijn geworven en opgeleid. |

H-MIS (MINIMALE INTERVENTIESTRATEGIE STOPPEN-MET-ROKEN VOOR DE HUISARTSPRAKTIJK)

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Implementatie van interventie ter verandering van rookgedrag |
| Doelgroep | Rokende patiënten in de huisartspraktijk met nadruk op patiënten met aan roken gerelateerde aandoeningen |
| Partners/intermediairs | Huisartspraktijken, Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) |
| Doel | Intermediairs voorzien van een effectieve interventie en het gebruik ervan structureel inbedden. |
| Middelen | Mailings, vakbladen, nascholingsactiviteiten, deskundigheid-bevorderingspakket, netwerk docenten H-MIS, cahier stoppen-met-rokenprotocol, handleiding, interventiekaart, patiëntengids, schriftelijke geaccrediteerde nascholing, folder voor kort advies. |
| Looptijd | Vanaf 1991 |
| Begroting '03 | € 20.000 |
| Onderzoek | Determinanten onderzoek, pretest materialen, effectonderzoek, implementatieonderzoek (UM/Universiteit Twente, UT); Onderzoek naar implementatiemogelijkheden voor programmatische preventie (project preventie maatwerk) (UT '99) |
| Status | In 2003 is de interventie uitgebreid met een kort stopadvies ter verlaging van de drempel om het roken ter sprake te brengen. In 2004 zal de implementatie plaatsvinden. |

MIGRANTENAANPAK

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Ontwikkeling interventies en implementatie via Voorlichters Eigen Taal en Cultuur (VETC-ers) |
| Doelgroep | Diverse groepen migranten |
| Intermediairs/Partners | GGD, diverse intermediairs van migrantenorganisaties, VETC-ers, steunpunten VETC-ers |
| Doel | Migranten met taal en cultuurbarrières informeren over roken en stoppen met roken. |
| Looptijd | Vanaf 1994 |
| Begroting '03 | € 65.000 |
| Middelen | Lesmateriaal en draaiboek voor VETC-ers, training, stopbrochure in eenvoudig Nederlands |
| Onderzoek | Determinantenonderzoek Turken, Marokkanen, Surinamers (AMC '00) Behoeftenonderzoek VETC-ers (2002) Pretest stopbrochure (2003) |
| Status | Implementeren van nieuwe aanpak via VETC-ers |

Risicogroepen

C-MIS (MINIMALE INTERVENTIESTRATEGIE STOPPEN-MET-ROKEN VOOR DE CARDIOLOGIEAFDELING)

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Implementatie van interventie ter verandering van het rookgedrag |
| Doelgroep | Hart- en vaatpatiënten |
| Partners/intermediairs | Cardiologieafdelingen van ziekenhuizen, cardiologen, hart- en vaatverpleegkundigen |
| Doel | Intermediairs voorzien van een effectieve interventie en het gebruik ervan structureel inbedden. |
| Middelen | Vakbladen, congressen, vakbeurzen, trainingen, mailings, informatiefolder, handleidingen en video voor intermediairs, brochure voor patiënten, elektronisch implementatiedossier, nieuwsbrief, adviesgesprekken |
| Looptijd | Vanaf 1994 |
| Begroting '03 | € 160.000 |
| Onderzoek | Determinanten onderzoek (STIVORO/NIPO'94-'95); pilot met effect- en procesonderzoek (UM '95-'98); pretests materialen op vorm en inhoud onder cardiologen, hart- en vaatverpleegkundigen en patiënten (IPM '00); procesevaluatie hart- en vaatverpleegkundigen |

| | |
|--------|--|
| Status | (2004) (UM); proces evaluatie afdelingen (2004) (UM); effectenonderzoek patiënten (2003/2004) (UM) Derde jaar van een vierjarig implementatietraject dat is gestart op 1 juli 2000. |
|--------|--|

V-MIS (MINIMALE INTERVENTIESTRATEGIE STOPPEN-MET-ROKEN VOOR DE VERLOSKUNDEPRAKTIJK)

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Implementatie van interventie ter verandering van rookgedrag |
| Doelgroep | Zwangere vrouwen en hun partner |
| Partners/intermediairs | KNOV, kringen, regiokantoren, verloskundigen |
| Doel | Verloskundigen voorzien van een effectieve interventie en het gebruik ervan structureel inbedden. |
| Middelen | Handleiding intermediairs, training, video, zelfhulpguides, brochure voor partner, terugvalbrochure |
| Looptijd | Vanaf 1996 |
| Begroting '03 | € 190.000 |
| Onderzoek | Pilot met effect- en procesevaluatie en pretest van materialen (UM, '95-'99); marktonderzoek naar interventie en materialen bij verloskundigen en zwangere vrouwen (2001) (Quo Communication); pretest materialen; procesevaluatie verloskundigen (2004) (UM); effectenonderzoek zwangere vrouwen (2003/2004) (UM). |
| Status | Tweede jaar van een vierjarig landelijk implementatieproject dat is gestart op 1 januari 2001. |

L-MIS (MINIMALE INTERVENTIESTRATEGIE STOPPEN-MET-ROKEN VOOR DE LONGPOLI)

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Ontwikkeling van interventie ter verandering van het rookgedrag. |
| Doelgroep | Longpatiënten |
| Partners/intermediairs | Astma Fonds, longpoli's van ziekenhuizen, longartsen, longverpleegkundigen |
| Doel | Intermediairs voorzien van een effectieve interventie en het gebruik ervan structureel inbedden. |
| Middelen | Handleiding voor longartsen, handleiding voor verpleegkundigen, patiëntenbrochure, leaflet, training |
| Looptijd | Vanaf 1998 |
| Begroting '03 | € 92.000 |
| Onderzoek | Determinantenonderzoek longartsen (UM '99); determinantenonderzoek longverpleegkundigen (Rescon '00); pilot met procesevaluatie (Rescon '01-'02). |
| Status | Ontwikkeling van materialen en training in 2003 afgerond en gestart met landelijke implementatie. |

TERUGDRINGEN ROKEN IN VERSTANDELIJK GEHANDICAPTENZORG

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Verspreiden stoppen met rokeninterventie voor gebruik in groepen |
| Doelgroep | Verstandelijk gehandicapten |
| Partners/intermediairs | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland |
| Doel | Zorgen voor beschikbaarheid van interventies waarmee intermediairs in de verstandelijk gehandicaptenzorg het beginnen met roken kunnen ontmoedigen en stoppen met roken bevorderen. |
| Middelen | Lesmateriaal over roken en stoppen met roken, draaiboek voor groepsondersteuning stoppen met roken. |
| Looptijd | Vanaf 1998 |
| Begroting '03 | (onderdeel stoppen met roken campagne) |
| Status | Materialen zijn beschikbaar en verspreid. |

Voorkomen meeroken

'ROKEN? NIET WAAR DE KLEINE BIJ IS.'

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Multimediale campagne met implementatietraject voor face-to-facevoorlichting |
| Doelgroep | Ouders met kinderen van 0 tot 48 maanden, omgeving van deze ouders |
| Partners/intermediairs | Thuiszorg (consultatiebureau-artsen en -verpleegkundigen en kraamverzorgenden), TNO PG, Astmafonds |
| Doel | Blootstelling van jonge kinderen aan omgevingstabaksrook voorkomen. |
| Middelen | Tv-commercial via Postbus 51, brochure voor omgeving; brochure, tafelstandaard, stickers en baby T-shirt voor ouders; handleiding, poster, bureaustandaard, training voor intermediairs. |
| Looptijd | Vanaf 1997 |
| Begroting '03 | € 245.000 |
| Onderzoek | Determinantenonderzoek onder ouders en intermediairs (STIVORO '99); pretest van schriftelijk materiaal (IPM, Quo-communications '97); pretest televisiecommercial (Uta Meijer Communicatieonderzoek '99); effect onderzoek periodieke metingen door TNO PG en NIPO, implementatieonderzoek (TNO PG '99-'01); tevredenheidsonderzoek onder intermediairs (Quo Communications '03); trackingonderzoek Postbus 51 campagne (2000) (DPC/RVD); trackingonderzoek Postbus 51 campagne (2002) (DPC/RVD) |
| Status | Multimediale campagne loopt door en implementatietraject verkeert in institutionaliseringsfase; |

ROKEN IN DE PSYCHIATRIE

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Stimuleren en ondersteunen van ontwikkeling niet-rokenbeleid |
| Doelgroep | Instellingen voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) |
| Partners/intermediairs | Astma Fonds, Vereniging GGZ Nederland |
| Doel | Komen tot niet-rokenbeleid waarin aandacht voor voorkomen van blootstelling aan tabaksrook en stoppen met roken door medewerkers en patiënten/bewoners. |
| Middelen | Werkboek, cursus opzetten en invoeren rookbeleid |
| Looptijd | Vanaf 2000 |
| Begroting '03 | (in roken en de werkplek) |
| Onderzoek | Inventarisatie rookbeleid in Nederlandse GGZ (Rescon '00) |
| Status | Interventie en draaiboek zijn beschikbaar en worden aangeboden aan partners/intermediairs. |

ROKEN EN WERKPLEK

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Multimediale campagne |
| Doelgroep | Werkgevers en werknemers |
| Partners/intermediairs | Arbodiensten, Centrum Gezondheidsbevordering op de Werkplek (GBW), Trivent |
| Doel | Komen tot niet-rokenbeleid waarin primair aandacht is voor voorkomen van blootstelling aan tabaksrook en de invoering van de Tabakswet (recht op een rookvrije werkplek); secundair: stoppen met rokenactiviteiten als service voor medewerkers. |
| Middelen | Tv-commercial, radiocommercial, billboards, advertenties, handleiding opzetten en invoeren niet-rokenbeleid, niet-roken-programma voor organisaties, folder voor werknemers, training voor arboadviseurs, folder voor arboadviseurs, internetsite, nieuwsbrief, actief pr-beleid |
| Looptijd | Vanaf 1990 |
| Begroting '03 | € 2.330.000 |
| Onderzoek | Proces- en effectonderzoek naar het niet-rokenprogramma (UM '91-'97); onderzoek naar niet-rokenbeleid onder werknemers (NIPO '98 en '00); onderzoek branchespecifieke gegevens rookbeleid onder werknemers en werkgevers (NIPO Survey '01-'02); vooronderzoek campagne (IPM '03); pretest en posttest campagne-uitingen (IPM '03); trackingonderzoek (RVD '03-'04). |
| Status | Invoeringscampagne recht op rookvrije werkplek per 1-1-2004 |

ALGEMEEN

| | |
|---------------|---------------------|
| Onderzoek | NIPO-trendonderzoek |
| Begroting '03 | € 140.000 |

Jongeren

VERVOLG 'US'

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Multimediale campagne |
| Doelgroep | Jongeren van 12 tot 16 jaar |
| Partners/intermediairs | Campagne wordt via media en buitenschoolse regionale settings gevoerd |
| Doel | Onderwerp 'niet-roken' op de agenda zetten (korte termijn), upgraden van het imago van de niet-roker, stimuleren van niet-rokennorm (middellange termijn) en niet gaan roken (lange termijn) |
| Looptijd | Mei 2004 - 2008 |
| Middelen | Tv-commercials, radiocommercials, tv-nonspot, diverse middelen voor acties in de directe leefomgeving van doelgroep |
| Begroting '03 | € 800.000 |
| Onderzoek | Voor strategie- en conceptontwikkeling: bestaand literatuur- en determinantenonderzoek en interviews met experts van '... maar ik rook niet'-campagne. Voor effect regionale proef: voor- en nameting met controlegroep in regionale proef (2002/2003) (Research International) Voor ontwikkeling communicatieve uitingen: test communicatieve richtingen, concepttest jongeren en ouders, posttest jongeren. Effect onderzoek voormeting april 2004 |
| Status | De regionale proef leverde significante effecten op, op houding, sociale norm en intentie niet te gaan roken. Aanpassing naar aanleiding van gegevens regionale proef. |

INDIVIDUELE NIET-ROKENAFSPRAKEN: 'ANTI-PEUKENPAS'

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Materiaal beschikbaar en registratiemogelijkheid op internet |
| Doelgroep | Jongeren van 8 tot 16 |
| Partners/intermediairs | Onder andere onderwijs en ouders. |
| Doel | Ondersteunen van voornemen niet te gaan roken door afspraak met iemand uit omgeving. Helpt ouders niet-roken bij hun kinderen te bevorderen. |

| | |
|---------------|--|
| Middelen | Op aanvraag verspreiding naar doelgroep of intermediairs van sticker-vel met niet-rokenafpraak; registratiemogelijkheid op internetsite. |
| Looptijd | Doorlopend |
| Begroting '03 | € 50.000 |
| Status | In 2003 is deze nieuwe vorm van de individuele niet-rokenafpraak ontwikkeld. |

ACTIE TEGENGIF

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Stimuleren van klassikale niet-rokenafspraken |
| Doelgroep | Klas 1 en 2 voortgezet onderwijs |
| Partners/intermediairs | Trimbosinstituut/voortgezet onderwijs, docenten verzorging, GGD |
| Doel | Doelgroep spreekt af niet te gaan roken of niet met roken door te gaan |
| Middelen | Mailing voortgezet onderwijs, poster voor groepsafpraak, kaarten voor individuele afspraak, informatiebrochure voor scholen, beloningen, prijsuitreiking, sponsors Dakar-racetteam, muurkrant, flyer, stickers, internetsite, sms-actie |
| Looptijd | Vierde jaar: november 2002 tot 31 mei 2003 Vijfde jaar: november 2003 tot 31 mei 2004 |
| Begroting '03 | € 250.000 |
| Onderzoek | Pilot met effectonderzoek en procesevaluatie (TNO Preventie en Gezondheid, PG) (1998/2000). Onderzoek naar de waardering van de interventie bij leerkrachten en leerlingen in (2001), procesevaluatie schooljaar '01-'02, proces-evaluatie schooljaar '02-'03 (Quo Communication). |
| Status | In schooljaar '01-'02 1079 deelnemende klassen; in schooljaar '02-'03 1711 deelnemende klassen. In schooljaar '03-'04 2077 deelnemende klassen. |

'ROOKVRIJE SCHOOL'

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Implementatietraject |
| Doelgroep | Scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs |
| Partners/intermediairs | GGD |
| Doel | Onderwijs stimuleren tot beleidsvorming rond onderwerp roken met als uitkomst: rookvrije omgeving op scholen, aandacht voor niet-roken in lessen op school, voorbeeldgedrag van volwassenen. |
| Middelen | Handleiding basisonderwijs, handleiding voortgezet onderwijs, poster, uitreiking predikaten, vragenlijst inventarisatie bestaand rookbeleid en feedback hierover naar scholen, controlebezoeken |

| | |
|---------------|--|
| Looptijd | Vanaf 1997 |
| Begroting '03 | € 180.000 |
| Onderzoek | Implementatie- en effectonderzoek (1999 en 2001) (NIPO) en kwalitatief onderzoek (Quo-communications). |
| Status | Begin 2004 zal tweede effectonderzoek plaatsvinden. |

ROOKVRIJE SPORTCLUB

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Implementatietraject |
| Doelgroep | Sportverenigingen |
| Partners/intermediairs | NOC*NSF |
| Doel | Sportverenigingen stimuleren tot beleidsvorming rondom roken in de accommodaties, invoeren tabakswet en aandacht voor voorbeeldgedrag van volwassenen. |
| Middelen | In ontwikkeling |
| Looptijd | Vanaf eind 2003 |
| Begroting '03 | € 320.000 |
| Onderzoek | Inventariserend onderzoek naar stand van zaken rookbeleid (2003) |
| Status | Van begin 2004 start implementatie-activiteiten invoering Tabakswet. |

INTERNETSITE EN 'KIM'

| | |
|------------|---|
| Activiteit | Informatie voor spreekbeurt en werkstuk. |
| Doelgroep | Groepen 7 en 8 basisonderwijs en klassen 1, 2 en 3 voortgezet onderwijs |
| Doel | Kennis over roken |
| Middelen | Internetsite en leesboekje |
| Looptijd | vanaf 1997 |
| Status | Aan internetsite wordt actief bekendheid gegeven. |

LEERLIJN

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Interventieontwikkeling |
| Doelgroep | Groep 7 basisonderwijs – klas 3 voortgezet onderwijs |
| Partners/intermediairs | Diverse experts |
| Doel | Ontwikkelen van een geïntegreerd pakket interventies voor schoolse situatie waarin optimaal gebruik wordt gemaakt van het schoolse communicatiekanaal |
| Middelen | Lespakketten: groep 7/8 basisonderwijs (2002), klas 1 voortgezet |

| | |
|---------------|---|
| Looptijd | onderwijs (2001), klas 2 (2001), leerlijnkaart |
| Begroting '03 | 1998-2002 € 100.000 |
| Onderzoek | Voor leerlijn: integratie kerndoelen onderwijs, psycho-sociale ontwikkeling en determinanten van beginnen met roken (Stivoro/Stichting Leerplanontwikkeling, SLO) Voor lespakketten: pretest jongeren en docenten (Podium/UM) Effectonderzoek pakket groep 7/8 (2002 tot 2005) (TNO PG) |

GASTLESSEN

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Commerciële voorlichtingslessen op school |
| Doelgroep | 13-jarigen voortgezet onderwijs |
| Partners/intermediairs | BVM, een organisatie die gastlessen verzorgt |
| Doel | In een omgeving van commerciële producten niet-roken als wenselijke situatie neerzetten |
| Middelen | Diapresentatie van enkele minuten en promotiemateriaal. |
| Looptijd | Jaarlijks in de periode oktober-mei. |

'CODE NAME FUTURE'

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Deelname met thema roken aan bestaande activiteiten |
| Doelgroep | Leerlingen voortgezet onderwijs |
| Partners/intermediairs | Code Name Future |
| Doel | Verdiepen van kennis en meningsvorming over roken doordat jongeren in een project zelfstandig met het thema roken aan de slag gaan. |
| Middelen | Een dossier met suggesties voor aanpak van een project met roken als thema. |
| Looptijd | Vanaf 1998 jaarlijks in de periode oktober-december. |

STOPPEN MET ROKEN BIJ JONGEREN

| | |
|------------------------|--|
| Activiteit | Ontwikkeling en onderzoek van interventies |
| Doelgroep | Jongeren van 15-19 jaar |
| Partners/intermediairs | Capaciteitsgroep gezondheidsvoorlichting en organisatie (GVO) van Universiteit van Maastricht (UM) |
| Doel | Onderzoek naar en ontwikkeling van effectieve interventies. |
| Middelen | Brochure met basis informatie; een breed scala van middelen wordt onderzocht. |
| Looptijd | Vanaf 2000 |
| Begroting '03 | € 190.000 |

| | |
|-----------|--|
| Onderzoek | Literatuurreview (NIGZ); Kwalitatief (Stichting Alexander) en kwantitatief (NIPO) determinantenonderzoek, effectonderzoek (UM) |
|-----------|--|

OUDERS

| | |
|------------------------|---|
| Activiteit | Multimediale campagne |
| Doelgroep | Ouders van 9 tot 12-jarigen |
| Partners/intermediairs | Universiteit Utrecht (UU), GGD'en |
| Doel | Onderzoeken of er effectieve interventies te ontwikkelen zijn. |
| Middelen | Posters op abri's, advertenties in tijdschriften en regionale bladen, posters, internetsite, niet-rokenafpraak met registratiemogelijkheid, gezinsspel, leaflet met tips. |
| Looptijd | Vanaf 2000 |
| Begroting '03 | € 1.490.000 |
| Onderzoek | Literatuurstudie (NIGZ); kwantitatief determinantenonderzoek (UU), evaluatieonderzoek van regionale pilot, voormeting campagne (TNS NIPO) |
| Status | Uitrol met landelijke en regionale elementen |

ALGEMEEN

| | |
|-----------|---------------------|
| Onderzoek | Nipo-trendonderzoek |
| Begroting | € 110.000 |

VOORLICHTINGSMATERIAAL

Stoppen met roken

STOPPEN

- Brochure 'Waarom en hoe'
- Folder 'STOP met hulpmiddelen'
- Poster 'STOP hier'
- Flyer 'Nederland start met stoppen'
- Cursusboek Stoppen met roken
- Startmap voor stoppers
- START-doos 2003/04
- Trainersmateriaal 'Pakje Kans'
- Deelnemersset 'Pakje Kans'
- Poster 'Pakje Kans'
- Folder 'Pakje Kans'
- Dagagenda
- Video 'Uitgerookt'
- Video 'Over de longen & hart'

- 'Stoppen met roken goed besluit'
- Flyer Telefonische Coaching
- Pen (stoppen-met-roken infosite/infolijn)

- Zorg voor jezelf - docent
- Zorg voor jezelf - cursist
- Zorg voor jezelf - poster
- Zorg voor jezelf - folder
- Zorg voor jezelf - bladenset
- Zorg voor jezelf - stickerset

ADVIES OP MAAT

- Vragenlijst Advies op maat + envelop

STOPPEN MET ROKEN M.B.V. HUISARTS (MINIMALE INTERVENTIE STRATEGIE H-MIS)

- Zelfhulp gids (huisartsen)
- MIS handleiding huisarts

Risicogroepen

C-MIS, V-MIS EN L-MIS

- Brochure Roken en zwangerschap
- Brochure voor allochtonen 'Stoppen met roken. Willen en doen'

- V-MIS handleiding
- V-MIS magazine 'Babyfit'
- V-MIS video 'Babyfit'
- Boekje 'Rookvrij na bevalling'
- V-MIS interventiekaart

- L-MIS handleiding Longartsen
- L-MIS handleiding verpleegkundigen
- L-MIS patiëntenbrochure

- C-MIS leaflet cardiologen
- C-MIS leaflet verpleegkundigen
- C-MIS vaardighedenhandleiding
- C-MIS implementatiehandleiding
- C-MIS patiëntenbrochure
- C-MIS interventiekaart
- C-MIS stickervel anamnese
- C-MIS pakket
- C-MIS reminder
- C-MIS poster 'vrij'
- C-MIS poster 'uit'
- C-MIS tafelstandaard

DIVERS MATERIAAL

- Factsheet volwassenen 2001
- Boek 'Meetinstrumenten'

Voorkomen Meeroken

ROKEN EN DE WERKPLEK, 'ROKEN? NIET WAAR DE KLEINE BIJ IS'

- Verbodssticker 20 cm
- Verbodssticker 10 cm
- Verbodssticker 5 cm
- Tafelstandaard zonnebloem
- Tafelstandaard vlinder
- Tafelstandaard ruiten
- Kalender
- Brochure voor arbodiensten
- Brochure voor werknemers
- Brochure 'Roken? Niet waar de kleine bij is'
- Stickervel 'Jan Jans'
- Tafelstandaard 'Roken? Niet waar de kleine bij is'
- Handleiding Roken? Niet waar de kleine bij is' is voor verpleegkundigen
- Folder 'Roken? Niet waar de kleine bij is' voor kraamverzorgenden
- Brochure voor werkgevers
- Brochure 'Roken en de wet'
- Zuigelingenfolder Postbus 51

Jongeren

VOORLICHTINGSCAMPAGNES JONGEREN

- Brochure 'Good for you!'
- Magazine Airpower
- Sticker 'Zoen'
- Sticker 'Papa'
- Sticker 'Autootje'
- Sticker 'Vissenkomp'
- Stickervel voor kinderen
- Infokaartje Infolijn en Infosite voor Jongeren

MATERIAAL INDIVIDUELE NIET-ROKENAFSPRAKEN

- Anti-Peukenpas

SCHOOLPROJECTEN: ACTIE TEGEN GIF, ROOKVRIJE SCHOOL, KIM, ETC.

- Handleiding Rookvrije basisschool
- Handleiding Rookvrije school VO
- Vragenlijst Rookvrije school
- Infokaart 'Be Free'
- Lespakket 'Be Free'
- Infokaart 'No Way'
- Lespakket 'No Way'
- 'No Way' - fotostrip
- 'No Way' - stickervel
- Infokaart 'Ik (r)ook niet'
- Lespakket 'Ik (r)ook niet'
- Boekje 'Wat Kim te weten komt over koken'
- Poster 'Kim'

JONGEREN VIA OUDERS

- 'Anti-peukenpas'
- 'Vals spel'
- Folder 'Praten met pubers'
- Flyer 10 tips
- Set posters 'Kinderen kopiëren'

DIVERSEN

- Leerlijn Tabakspreventie
- Factsheet jeugd 2001
- Boek: 'Waar heeft ze dat toch van'
- Boek: 'Zoals de ouders zongen piepen de jongen'
- Boek: 'Stoppen met roken als volwassen uitdaging'

Gezondheidssector

- Nieuwsbrief
- Jaarverslagen
- Catalogus materialen
- Leaflet expotheek

CIJFERS EN ONDERZOEK

Roken in Nederland

In 2003 was 70,1% van de Nederlanders niet-roker. Dit is een stijging met 0,8% ten opzichte van 2002. Statistisch gesproken moeten we zeggen dat er sprake is van een trend ($p=.08$), maar als we het jaar ervoor erbij betrekken (69,9% niet-rokers in 2001) moeten we toch concluderen dat het niet-roken in de jaren 2001 - 2003 niet is toegenomen. Hierbij dient te worden aangetekend dat de grootschalige stoppen met roken campagne (Nederland Start met Stoppen) pas in oktober 2003 van start ging. Deze moet - in combinatie met het recht op de rookvrije werkplek dat op 1 januari 2004 van kracht werd - resulteren in veel extra stoppers in het begin van 2004. Over het effect hiervan kan daarom pas in het volgende jaarverslag worden gerapporteerd.

Het percentage niet-rokers onder jongeren (10 tot 19 jaar) is ten opzichte van vorig jaar wel significant verbeterd. In 2002 rookte 72,3% van de 10 tot 19-jarigen, in 2003 was dit 75,6%; $p<0,001$). De verschillen zijn nog sterker zichtbaar bij de meisjes en dan met name in de leeftijdsgroep 13 tot 16-jarigen. Net als in vorige jaren roken meisjes toch al minder vaak dan jongens: 78% van de meisjes heeft in de afgelopen 4 weken niet gerookt, tegenover 73% van de jongens.

Dit jaarverslag bevat de meest actuele cijfers over de rookgewoonten in Nederland. Deze cijfers komen uit twee NIPO-onderzoeken, die sinds 1978 jaarlijks in opdracht van STIVORO worden verricht.

Eén onderzoek richt zich vooral op volwassenen. Hiertoe werden in dit jaar 19.086 personen van 15 jaar en ouder ondervraagd. Dit 'continu onderzoek rookgewoonten' wordt sinds 2001 uitgevoerd via NIPO Capi@home. De interviews vinden plaats via modem of internet. De vragenlijsten worden door de respondenten zelf ingevuld, zonder tussenkomst van een enquêteur en teruggestuurd naar het NIPO. De resultaten worden herwogen naar provincie, gemeentegrootte, leeftijd, geslacht, gezinsgrootte, opleidingsniveau en werkzaamheid. De vraag over het roken luidde: "Rookt u (wel eens) of rookt u helemaal niet?"

Naast het onderzoek onder volwassenen, verzamelt het NIPO in opdracht van STIVORO ook jaarlijks gegevens over het rookgedrag onder jongeren. Dit onderzoek is speciaal opgezet om

betrouwbare en representatieve informatie te verkrijgen over rookgedrag bij jongeren. Daartoe ondervroeg het NIPO vorig jaar 4470 jongeren van 10 tot 19 jaar. Doordat deze via straatinterviews in en rond scholen, buiten de aanwezigheid van volwassenen, werden ondervraagd, geeft dit onderzoek een goed beeld van het werkelijke rookgedrag van jongeren. De vraag over het roken is afgestemd op de situatie van jongeren. Deze luidt: "Heb je in de afgelopen 4 weken gerookt?"

Doordat STIVORO uit gaat van niet-roken als de maatschappelijke norm, óók bij jongeren, presenteren we steeds hoeveel procent van de jongeren in de afgelopen 4 weken niet heeft gerookt.

ROOKGEWOONTEN

Tabel 2 en grafiek 2 geven een overzicht van de percentages niet-rokers bij de jeugd vanaf 1982. Niet-rokers werden gedefinieerd als jongeren die de afgelopen 4 weken niet hebben gerookt. Grafiek 3 toont de percentages rokers, ex-rokers en nooit-rokers in 2002. Meer gegevens over de rookgewoonten staan in factsheets, door STIVORO uitgegeven onder de titel 'Roken. De harde feiten.' (apart voor jeugd en volwassenen). Zie ook www.stivoro.nl/cijfers

STERFTE DOOR ROKEN

Jaarlijks berekent het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) het aantal sterfgevallen in Nederland dat aan roken kan worden toegeschreven. In 2002 overleden in totaal minstens 20.175 mensen door het roken (Tabel 3). De sterfte door passief roken is in deze berekening buiten beschouwing gelaten.

TABAKSCONSUMPTIE

Tabel 4 en grafiek 4 geven een overzicht van het totale tabaksverbruik in Nederland, vanaf 1967. Tabel 5 toont de consumptie per roker tot en met 2003.

TABEL 1

Roken in Nederland 1958 - 2003: Percentage niet-rokers per leeftijdsgroep naar geslacht

| | 15-19 jr* | | 20-34 jr | | 35-49 jr | | 50-64 jr | | 65+ | | Totaal | | Totaal % |
|------|-----------|----|----------|----|----------|----|----------|----|-----|----|--------|----|----------|
| | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | |
| | % | % | % | % | % | % | % | % | % | % | % | % | |
| 1958 | - | - | 9 | 54 | 9 | 68 | 11 | 82 | 12 | 95 | 10 | 71 | 40 |
| 1963 | - | - | 22 | 55 | 15 | 62 | 19 | 80 | 24 | 97 | 18 | 68 | 43 |
| 1967 | 42 | 43 | 21 | 42 | 20 | 54 | 18 | 74 | 17 | 87 | 22 | 58 | 40 |
| 1970 | 45 | 43 | 23 | 43 | 23 | 52 | 22 | 73 | 26 | 87 | 25 | 58 | 41 |
| 1975 | 54 | 52 | 32 | 42 | 31 | 53 | 32 | 71 | 34 | 88 | 34 | 60 | 47 |
| 1980 | 70 | 69 | 44 | 56 | 46 | 62 | 44 | 72 | 48 | 89 | 48 | 66 | 57 |
| 1981 | 73 | 70 | 51 | 52 | 50 | 61 | 49 | 72 | 49 | 87 | 53 | 64 | 59 |
| 1982 | 82 | 73 | 55 | 55 | 56 | 64 | 55 | 73 | 57 | 87 | 59 | 67 | 63 |
| 1983 | 77 | 72 | 54 | 52 | 50 | 61 | 53 | 75 | 59 | 88 | 56 | 65 | 60 |
| 1984 | 83 | 76 | 52 | 56 | 52 | 64 | 51 | 71 | 57 | 87 | 56 | 67 | 61 |
| 1985 | 78 | 77 | 54 | 56 | 52 | 61 | 53 | 71 | 58 | 87 | 57 | 66 | 61 |
| 1986 | 78 | 78 | 54 | 55 | 54 | 63 | 55 | 71 | 59 | 88 | 58 | 66 | 62 |
| 1987 | 79 | 78 | 59 | 58 | 53 | 63 | 56 | 69 | 61 | 88 | 59 | 67 | 63 |
| 1988 | 81 | 81 | 61 | 62 | 59 | 66 | 61 | 75 | 65 | 89 | 63 | 71 | 67 |
| 1989 | 83 | 80 | 63 | 65 | 58 | 65 | 63 | 74 | 66 | 87 | 64 | 71 | 67 |
| 1990 | 79 | 79 | 59 | 62 | 57 | 64 | 59 | 71 | 66 | 88 | 61 | 69 | 65 |
| 1991 | 78 | 81 | 61 | 63 | 57 | 63 | 60 | 72 | 67 | 87 | 62 | 70 | 66 |
| 1992 | 77 | 79 | 62 | 63 | 57 | 62 | 60 | 72 | 68 | 86 | 62 | 69 | 66 |
| 1993 | 76 | 80 | 60 | 65 | 60 | 65 | 62 | 73 | 70 | 87 | 63 | 70 | 67 |
| 1994 | 76 | 78 | 63 | 67 | 60 | 65 | 64 | 73 | 71 | 87 | 64 | 71 | 67 |
| 1995 | 75 | 79 | 58 | 64 | 57 | 62 | 62 | 73 | 68 | 86 | 61 | 69 | 65 |
| 1996 | 74 | 77 | 57 | 64 | 57 | 61 | 62 | 72 | 68 | 85 | 61 | 68 | 65 |
| 1997 | 74 | 75 | 61 | 66 | 59 | 63 | 65 | 73 | 72 | 86 | 63 | 70 | 67 |
| 1998 | 72 | 75 | 60 | 68 | 59 | 63 | 62 | 71 | 72 | 85 | 63 | 70 | 66 |
| 1999 | 77 | 72 | 60 | 67 | 59 | 64 | 62 | 69 | 71 | 86 | 63 | 69 | 66 |
| 2000 | 79 | 76 | 57 | 67 | 59 | 64 | 64 | 72 | 74 | 85 | 63 | 71 | 67 |
| 2001 | 73 | 71 | 62 | 68 | 60 | 66 | 69 | 77 | 82 | 86 | 67 | 73 | 70 |
| 2002 | 73 | 72 | 61 | 69 | 60 | 65 | 69 | 74 | 82 | 85 | 66 | 72 | 69 |
| 2003 | 74 | 74 | 63 | 69 | 60 | 66 | 69 | 75 | 84 | 85 | 67 | 73 | 70 |

** De in deze tabel vermelde percentages voor 15-19-jarigen verschillen met die in tabel 2, wegens een verschil in onderzoeksmethodiek.

Toelichting in jaarverslag 92. Vanaf 2000 wordt in deze tabel het percentage niet-rokers vermeld, in plaats van het percentage rokers.

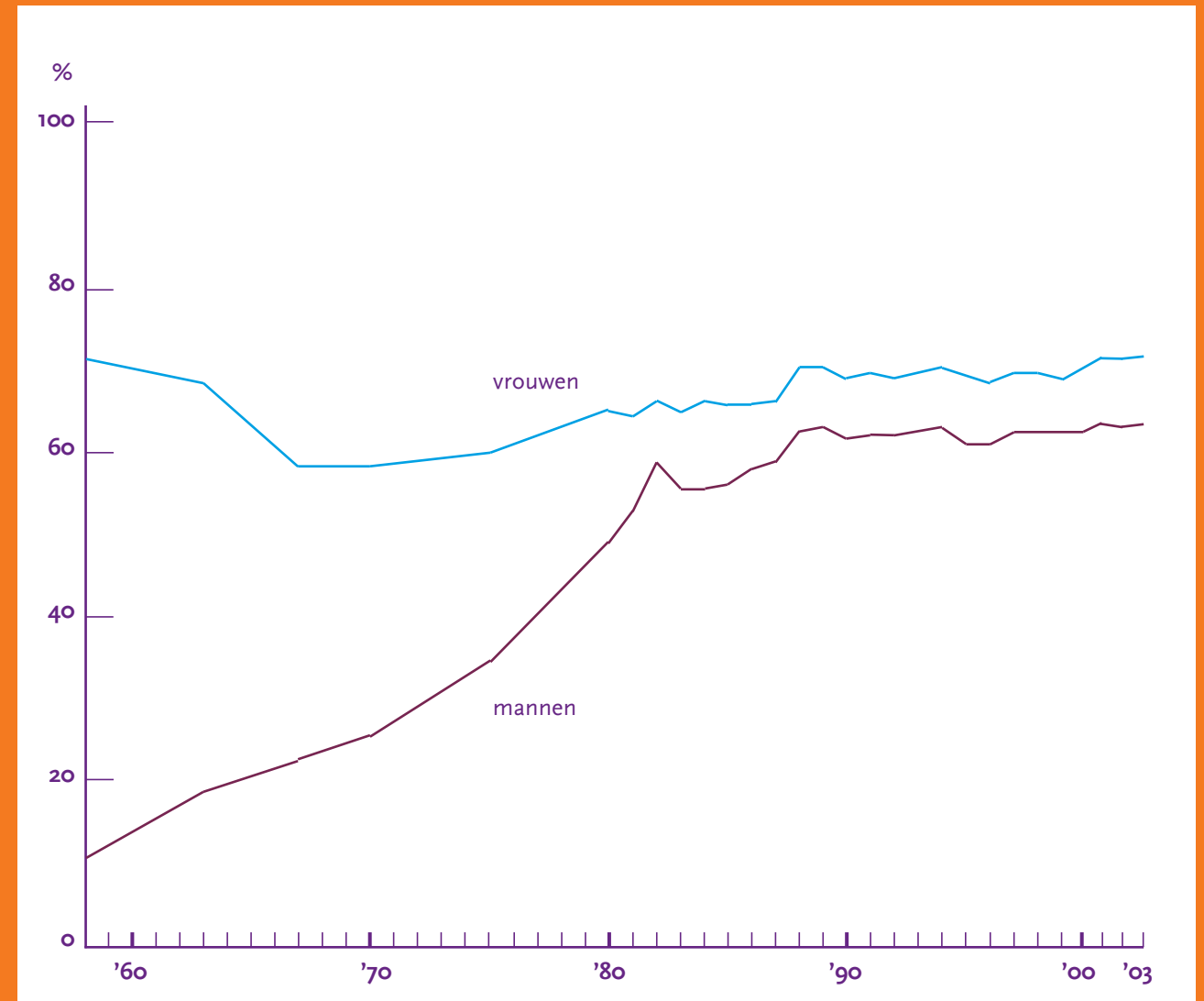
Daarmee komt tot uiting dat niet-roken in Nederland inmiddels de maatschappelijke norm is.

Bron: STIVORO voor een rookvrije toekomst: NIPO-enquêtes naar roken onder volwassenen, STIVORO 1979-2003; Gadourek, 'Riskante gewoonten' (1958); NOP- & TON-enquêtes (1963-1975). Deze gegevens zijn sinds 1980 gebaseerd op steekproeven van N=10.000 à 20.000

GRAFIEK 1

Niet-rokers in procenten 1958 - 2003

15 jaar en ouder, naar geslacht.



TABEL 2

Niet-rokers in Nederland 1982 - 2003: Jongeren 10-19 jaar*

Percentage niet-rokers per leeftijdsgroep en geslacht** ('afgelopen vier weken niet gerookt')

| | 1982 | | 1985 | | 1990 | | 1992 | | 1995 | | 1996 | | 1997 | | 1998 | | 1999 | | 2000 | | 2001 | | 2002 | | 2003 | |
|------------|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|------|----|
| | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V | M | V |
| 10-12 jaar | 94 | 96 | 93 | 97 | 98 | 98 | 97 | 98 | 96 | 95 | 95 | 97 | 93 | 96 | 95 | 98 | 97 | 98 | 97 | 97 | 97 | 98 | 95 | 98 | 97 | 98 |
| 13-14 jaar | 79 | 78 | 78 | 76 | 85 | 88 | 78 | 83 | 77 | 74 | 75 | 74 | 82 | 75 | 76 | 76 | 79 | 78 | 84 | 77 | 80 | 80 | 79 | 78 | 81 | 84 |
| 10-14 jaar | 87 | 88 | 87 | 87 | 92 | 94 | 89 | 92 | 88 | 87 | 86 | 88 | 88 | 88 | 87 | 90 | 90 | 90 | 91 | 89 | 90 | 91 | 89 | 90 | 91 | 93 |
| 15-16 jaar | | | | | 60 | 54 | 57 | 55 | 53 | 58 | 59 | 55 | 57 | 59 | 55 | 59 | 60 | 60 | 58 | 64 | 55 | 56 | 50 | 65 | | |
| 17-19 jaar | | | | | 48 | 58 | 52 | 52 | 46 | 53 | 50 | 51 | 52 | 54 | 52 | 53 | 50 | 56 | 47 | 56 | 53 | 56 | 40 | 62 | | |
| 15-19 jaar | | | | | 53 | 56 | 54 | 53 | 48 | 55 | 54 | 53 | 54 | 56 | 53 | 55 | 54 | 58 | 51 | 59 | 54 | 56 | 54 | 63 | | |
| 10-19 jaar | | | | | 69 | 73 | 71 | 70 | 67 | 71 | 70 | 71 | 70 | 73 | 71 | 73 | 73 | 74 | 70 | 76 | 71 | 74 | 73 | 78 | | |
| M+V 10-14 | 88 | 87 | 93 | 91 | 87 | 87 | 88 | 88 | 90 | 90 | 91 | 89 | 92 | | | | | | | | | | | | | |
| M+V 15-19 | | | | 54 | 54 | 52 | 53 | 55 | 54 | 56 | 55 | 55 | 59 | | | | | | | | | | | | | |
| M+V 10-19 | | | | 71 | 71 | 69 | 71 | 71 | 72 | 73 | 73 | 72 | 76 | | | | | | | | | | | | | |

* Zie ook voetnoot bij tabel 1

** Vanaf 2000 wordt in deze tabel het percentage niet-rokers vermeld, in plaats van het percentage rokers.

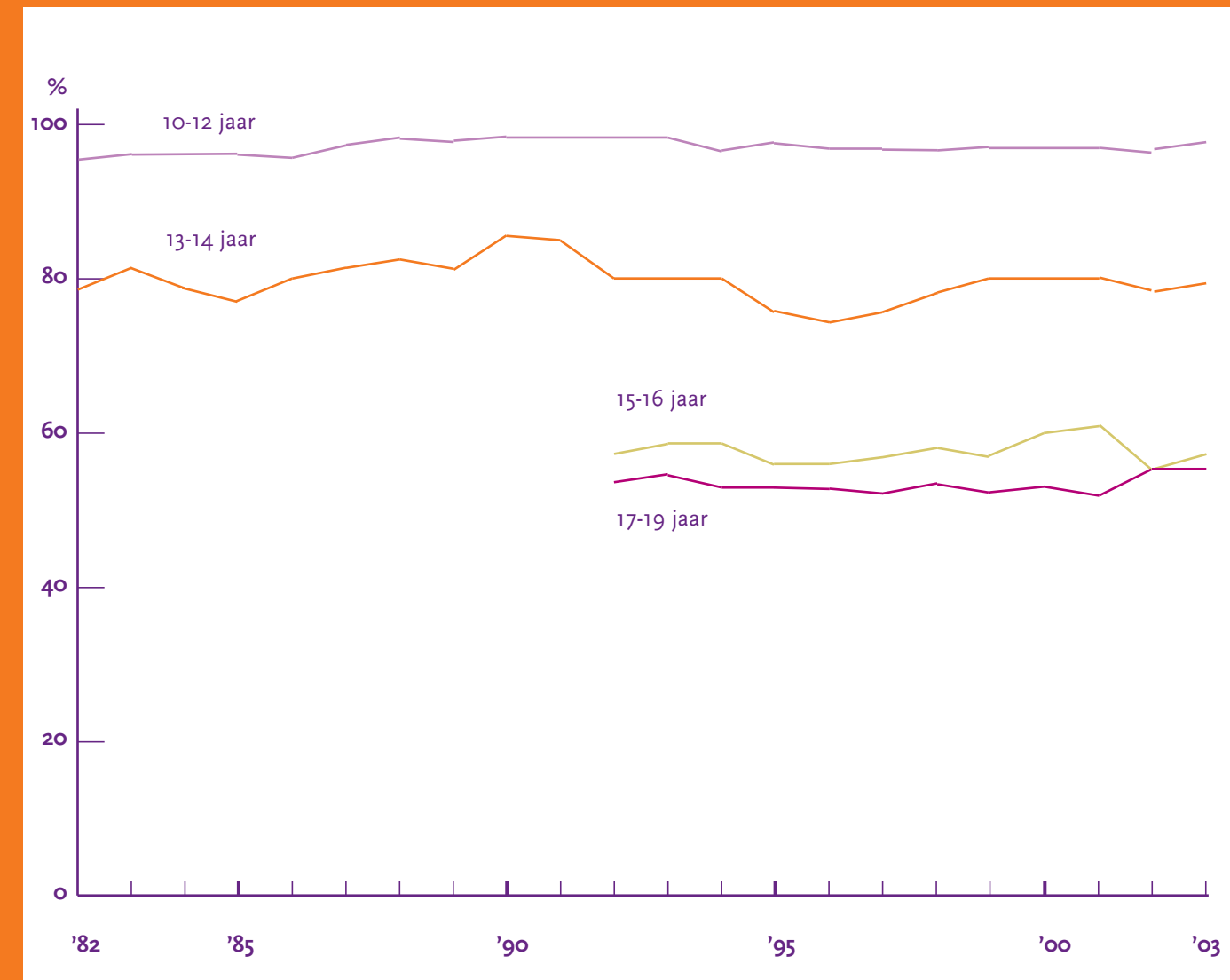
Daarmee komt tot uiting dat niet-roken in Nederland inmiddels de maatschappelijke norm is.

Bron: NIPO-enquêtes naar roken onder de jeugd. Sinds 1992 gebaseerd op steekproeven van N=5000.

GRAFIEK 2

Niet-rokers naar leeftijd

jongeren ('afgelopen vier weken niet gerookt')



TABEL 3

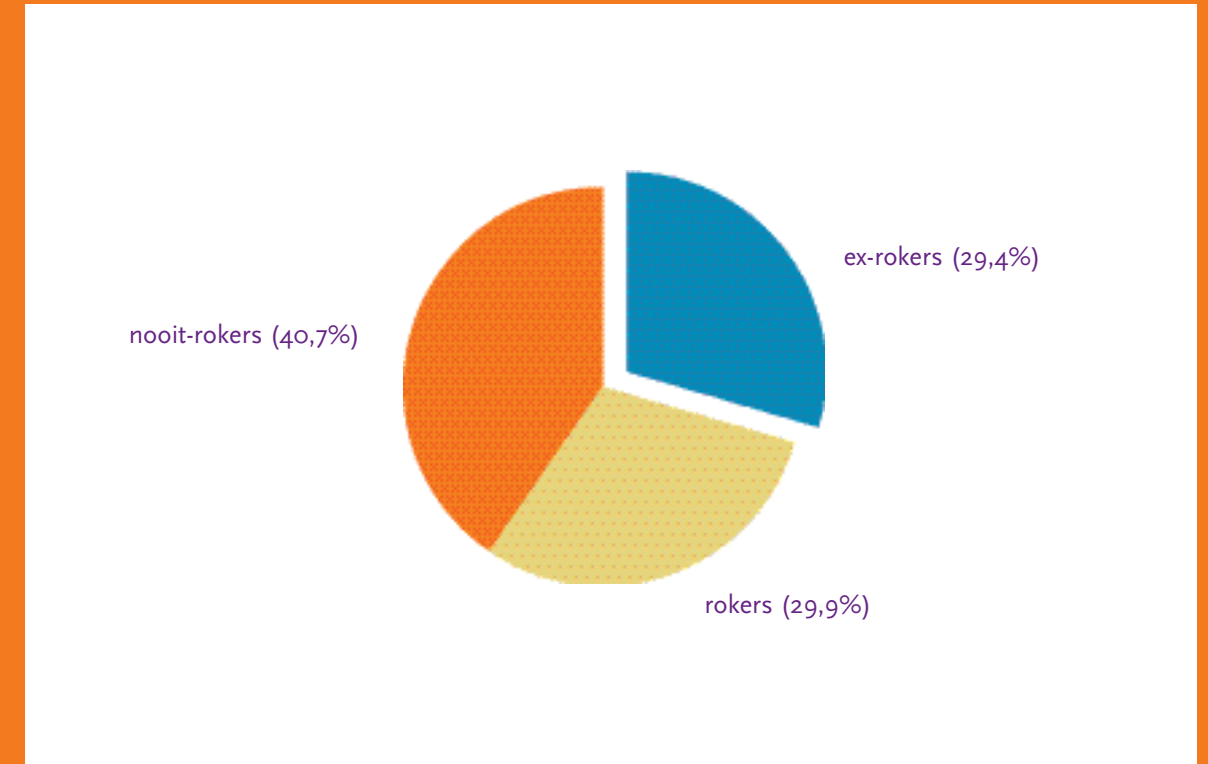
Sterfte door acht aan roken gerelateerde aandoeningen in 2003 (volwassenen 20 jaar en ouder)

| | Totale sterfte | | Sterfte door roken | |
|-----------------------------|----------------|---------|--------------------|---------|
| | Mannen | Vrouwen | Mannen | Vrouwen |
| Longkanker* | 6.388 | 2.532 | 5.842 | 1.884 |
| COPD | 3.877 | 2.408 | 3.277 | 1.648 |
| Coronaire hartziekten (CHZ) | 8.970 | 7.003 | 2.584 | 942 |
| Beroerte (CVA) | 4.861 | 7.469 | 1.039 | 784 |
| Hartfalen | 2.359 | 3.829 | 437 | 235 |
| Slokdarmkanker | 837 | 376 | 665 | 236 |
| Strottehoofdkanker | 176 | 50 | 139 | 42 |
| Mondholtekanker | 338 | 196 | 311 | 109 |
| Totaal per geslacht | 27.806 | 23.863 | 14.295 | 5.880 |
| Totaal | 51.669 | | 20.175 | |

Bron: RIVM

GRAFIEK 3

Percentage rokers, ex-rokers en nooit rokers (15 jaar en ouder) in 2003



TABEL 4

Totale sigaretten- en shagverkopen in Nederland 1967 - 2003

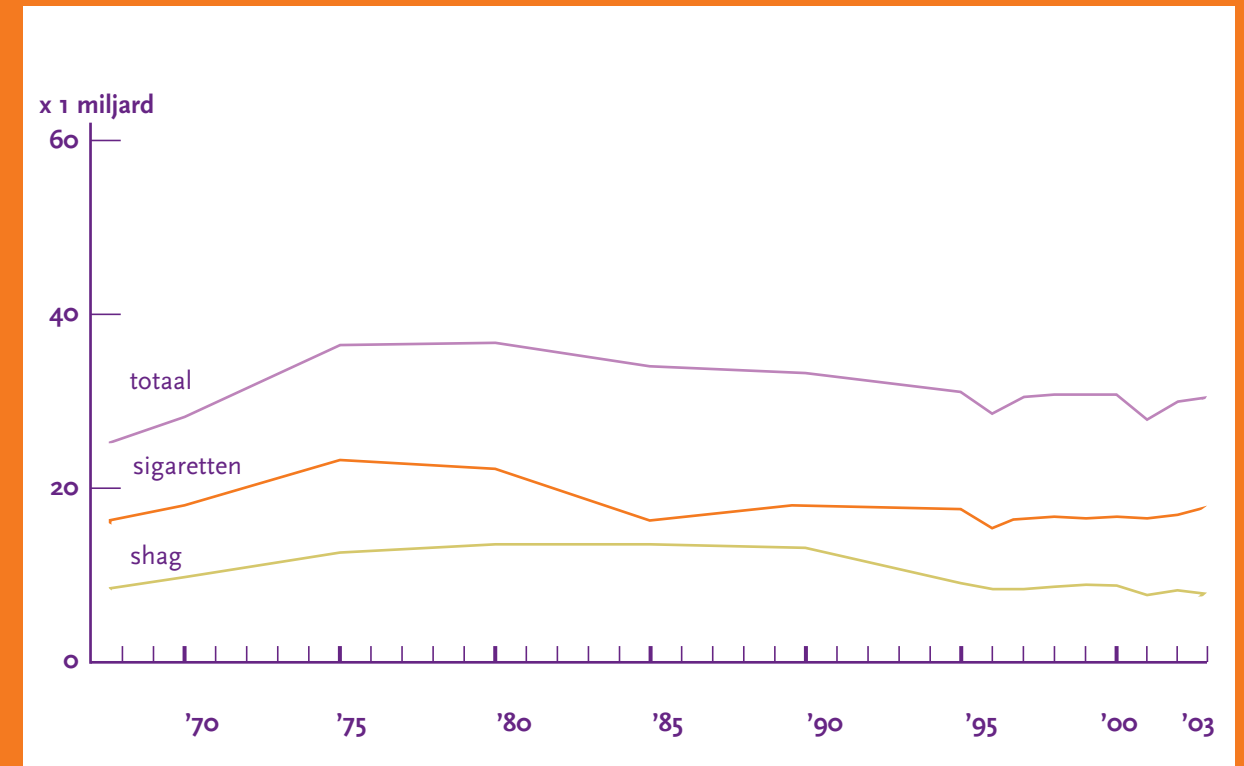
| | sigaretten x 1 miljoen | shagjes* x 1 miljoen | totaal x 1 miljoen |
|------|---------------------------|-------------------------|-----------------------|
| 1967 | 16.647 | 9.056 | 25.703 |
| 1970 | 18.675 | 9.914 | 28.589 |
| 1975 | 23.892 | 13.085 | 36.977 |
| 1980 | 22.975 | 13.935 | 36.910 |
| 1985 | 16.289 | 17.855 | 34.144 |
| 1990 | 17.300 | 16.587 | 33.887 |
| 1995 | 17.150 | 14.424 | 31.574 |
| 1996 | 15.425 | 13.576 | 29.001 |
| 1997 | 16.640 | 13.670 | 30.310 |
| 1998 | 16.623 | 13.922 | 30.545 |
| 1999 | 16.543 | 13.834 | 30.377 |
| 2000 | 16.679 | 13.681 | 30.360 |
| 2001 | 16.309 | 12.432 | 28.741 |
| 2002 | 16.852 | 13.230 | 30.082 |
| 2003 | 17.030 | 13.074 | 30.104 |

* Shagverbruik is berekend op basis van 1 gram tabak per gerolde sigaret.

Bron: CBS, Gegevens banderolafgifte Ministerie van Financiën

GRAFIEK 4

Totale sigaretten- en shagverkopen in Nederland 1967 - 2003



TABEL 5

Verkoop van tabak (sigaretten en shag), per roker (15 jaar en ouder) 1967 - 2003

| | Bevolking 15 jaar en ouder (x miljoen) | Consumptie sigaretten en shag (x miljard) | Totaal aantal rokers (x miljoen) | Gemiddelde verkoop per roker per jaar | Gemiddelde verkoop per roker per dag |
|------|---|--|--|--|---|
| 1967 | 9,1 | 25,7 | 5,47 | 4.698 | 12,9 |
| 1970 | 9,5 | 28,5 | 5,57 | 5.117 | 14,0 |
| 1975 | 10,2 | 36,9 | 5,44 | 6.783 | 18,6 |
| 1980 | 11,0 | 36,9 | 4,75 | 7.768 | 21,3 |
| 1985 | 11,7 | 34,1 | 4,51 | 7.561 | 20,7 |
| 1990 | 12,2 | 33,9 | 4,15 | 8.169 | 22,4 |
| 1995 | 12,6 | 31,6 | 4,31 | 7.331 | 20,1 |
| 1996 | 12,7 | 29,0 | 4,4 | 6.590 | 18,1 |
| 1997 | 12,9 | 30,3 | 4,13 | 7.119 | 19,5 |
| 1998 | 12,8 | 30,5 | 4,15 | 7.359 | 20,2 |
| 1999 | 12,8 | 30,4 | 4,35 | 7.349 | 20,1 |
| 2000 | 12,9 | 30,4 | 4,19 | 7.255 | 19,9 |
| 2001 | 13,0 | 28,7 | 3,92 | 7.329 | 20,1 |
| 2002 | 13,1 | 30,1 | 4,03 | 7.465 | 20,5 |
| 2003 | 13,2 | 30,1 | 3,95 | 7.625 | 20,9 |

Bronnen: STIVORO voor een rookvrije toekomst; CBS, Maandstatistiek bevolking; CBS, Maandstatistiek binnenlandse handel en dienstverlening

N.B. Deze gegevens hebben betrekking op de hoeveelheden tabaksproducten die volgens de banderollen aan fabrikanten en importeurs beschikbaar zijn gekomen voor binnenlands verbruik (1967 - 2003) in miljarden stuks, inclusief grensverkopen, maar exclusief smokkel. De uitkomsten kunnen daarom enigszins afwijken van de werkelijke consumptie in de genoemde periode. Shagverbruik is berekend op basis van 1 gram tabak per gerolde sigaret.

Adviescentrum

Het Adviescentrum (AC) van STIVORO heeft in 2003 veel tijd besteed aan taken voor de campagne 'Nederland Start met Stoppen'. Daarnaast is onder andere werk verricht voor de campagne 'Meerroken is schadelijk' en het Informatiepunt 'Roken en de Wet'. In toenemende mate wordt het AC ook ingezet voor andere STIVORO-projecten. Begin 2003 had het AC 13 medewerkers, in december 2003 waren dat er 29.

In 2003 hebben 1118 mensen zich aangemeld voor telefonische coaching, waarvan 200 in het kader van onderzoek naar depressie. In totaal vonden er meer dan 8000 coachingsgesprekken plaats.

Hoewel mensen die informatie zoeken zich steeds vaker tot STIVORO richten via internet, is in 2003 nog veelvuldig gebruik gemaakt van de Interactive Voice Response (IVR) STIVORO-informatielijnen.

| | Aantal bellers | Doorverbonden met medewerker |
|--------------------|----------------|------------------------------|
| 0900 9390/5002022 | 25.113 | 7.637 |
| Geen keuze gemaakt | 1.099 | |
| Campagne menukeuze | 7.136 | |
| Stoppen met Roken | 11.518 | 5346 |
| Meerroken | 3.924 | 1812 |
| Jeugd | 1.436 | 479 |
| 0900 5002025 1) | 1.112 | 343 |
| 0800 0600 2) | 34.735 | 11.566 |
| 070 3120440 3) | 5.022 | 5.022 |
| Totaal | 65.982 | 24.225 |

1) jongeren infolijn, 2) infolijn roken en de wet, infolijn rookvrije werkplek, 3) doorkiesnummer kantoor.

Een groeiend deel van de STIVORO doelgroep reageert of zoekt informatie via internet. 84.427 website-bezoekers maakten gebruik van het vraag- en antwoordsysteem RightNow om een antwoord te vinden op hun vraag. Afgehandelde e-mails: voor STIVORO: 2169 vragen (Stoppen met roken 933 en Meerroken/Rookvrije werkplek 1236) voor Informatiepunt Roken & de Wet 3057.

Opgevraagde antwoorden op de website via RightNow:

| | |
|---------------------|--|
| STIVORO | 69.269 (Stoppen met roken: 36.463, Meerroken: 31.715, Jeugd: 1091) |
| Info Roken & de Wet | 19.664 |
| Totaal | 88.933 |

Website

Totaal aantal bezoeken over heel 2003: ca. 750.00 bezoeken. (Geteld zijn hier de bezoeken vanaf een zgn. uniek IP-adres. Dat wil zeggen het totale aantal bezoeken van personen die ieder een of meerdere pagina's op een of meer subsites bekeken)

Afgelopen jaar had STIVORO twee grote campagnes: de landelijke stoppen met roken campagne en de campagne rond meerroken/ roken op de werkplek. 'Nederland start met stoppen' liep van september t/m december 2003, de vervolgcampagne 'Nederland gaat door met stoppen' van januari t/m maart 2004. De voorlichting over meerroken en roken op de werkplek werd pas echt ingezet vanaf september 2003 en liep eveneens door in de eerste maanden na de jaarwisseling.

Beide campagnes waren goed voor extra bezoekers, vooral in de weken rond de jaarwisseling, toen stoppen met roken en de nieuwe Tabakswet sterk in de belangstelling stonden.

In de periode van september 2003 t/m maart 2004, de actieperiode van de twee grote STIVORO-campagnes, zijn in het internetbezoek de volgende bezoekersstromen te onderscheiden:

| | Stoppen | Meeroken | 0-19 jaar | Rest | Totaal |
|-------------------------|----------------|----------------|---------------|----------------|----------------|
| september 2003 | 4.974 | 12.106 | 3.771 | 27.429 | 48.280 |
| oktober | 21.403 | 17.190 | 5.355 | 24.609 | 68.557 |
| november | 27.342 | 21.960 | 6.841 | 31.438 | 87.581 |
| december | 38.814 | 31.174 | 9.711 | 44.629 | 124.328 |
| januari 2004 | 51.207 | 41.127 | 12.811 | 58.878 | 164.023 |
| februari | 23.912 | 19.205 | 5.982 | 27.494 | 76.593 |
| maart | 19.372 | 19.372 | 6.034 | 27.733 | 77.259 |
| totaal 7 maanden | 167.652 | 142.762 | 44.471 | 214.477 | 569.362 |

percentage van bezoekerstotaal 31,2% 25% 7,8% 37,7%

BATEN

De baten bestonden in 2003 uit:

| Bijdragen van de moederorganisaties en ministerie van VWS | |
|---|-------------------|
| Nederlandse Kankerbestrijding/Koningin Wilhelmina Fonds | 404.000 |
| Vereniging Nederlands Astma Fonds | 404.000 |
| Nederlandse Hartstichting | 403.975 |
| Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | 403.975 |
| | 1.615.950 |
| Subsidie ZonMW | 1.225.000 |
| Subsidie ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport structurele subsidies campagnes | 2.722.682 |
| Subsidie ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor 0900-verslavingslijnen | 225.000 |
| Doelsubsidies ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | |
| - Onderzoek vergoedingen voor stoppen met roken | 300.000 |
| - Pr- en communicatie | 600.000 |
| - Infopunt Roken en de Wet | 400.000 |
| - Voorlichting Tabakswet | 3.900.000 |
| - Intensivering Stoppen-met-rokencampagne | 4.200.000 |
| - Ontwikkeling en evaluatie Stoppen-met-roken | 72.156 |
| - L-MIS (Longpoli) | 27.000 |
| - Samenwerking departement | 135.000 |
| - MAP/naleving rookverbod openbare gebouwen | 90.756 |
| Doelsubsidies Europese Unie (ESFA, SFCC, Euroscip) | 16.750 |
| Subsidie ZonMW C-MIS | 149.230 |
| Subsidie ZonMW V-MIS | 177.129 |
| Subsidie ZonMW Stoppen-met-rokencampagne | 21.831 |
| Subsidie ZonMW Roken en depressie | 51.738 |
| Incidentele bijdrage van het Astma Fonds ten behoeve van L-MIS | 30.000 |
| Totale baten | 15.960.222 |

LASTEN

De lasten over 2003 bedroegen:

| Meerjarenprogramma | |
|---|-------------------|
| Jeugdcampagne | 1.234.661 |
| Volwassenencampagne | 6.736.965 |
| | 7.971.626 |
| Ondersteunende activiteiten | |
| Jeugd onderzoek | 323.426 |
| Volwassenen onderzoek | 73.590 |
| Voorlichting tabakswet | 3.584.416 |
| | 3.981.432 |
| Overige projecten | |
| 0900-verslavingslijnen voor informatie en advies | 236.065 |
| ESFA-project | 4.250 |
| C-MIS (Cardiologie) | 148.002 |
| L-MIS | 16.173 |
| V-MIS | 217.227 |
| Roken en depressiviteit | 103.076 |
| Regelgeving | 650.025 |
| Onderzoek Rookvrij | 302.584 |
| Infolijnen werkplek en wet | 379.566 |
| Diverse | 108.490 |
| | 2.165.458 |
| Kosten van de organisatie en eigen projecten | |
| Personeel | 1.261.672 |
| Huisvesting | 199.787 |
| Organisatie- en bestuurskosten | 13.128 |
| Kantoorkosten | 252.252 |
| Administratie en accountant | 66.927 |
| Afschrijvingen | 87.570 |
| Documentatie | 18.123 |
| Diversen (inclusief renteopbrengsten) | 63.711 |
| | 1.835.748 |
| Totale lasten | 15.954.264 |

ACCOUNTANTSVERKLARING

De jaarrekening 2003 met daarbij de goedkeurende verklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. ligt ter inzage op het kantoor van STIVORO voor een Rookvrije Toekomst.

Colofon

Dit is een publicatie van STIVORO,
voor een rookvrije toekomst

Bezoekadres

Parkstraat 83, Den Haag

Correspondentieadres

Postbus 16070
2500 BB Den Haag
TELEFOON + 31 (0)70.312 04 00
FAX + 31 (0)70.312 04 95
EMAIL info@stivoro.nl
www.stivoro.nl

© Den Haag, mei 2004
Overname van gegevens
met bronvermelding is toegestaan

Samenstelling en teksten

ZINNIG, Marianne Kalkman, Utrecht

Grafisch ontwerp en opmaak

hollandse meesters BNO, Utrecht

Fotografie

Paulien de Gaaij, Utrecht
hollandse meesters BNO, Utrecht

Drukwerk

PlantijnCasparie, IJsselstein





ZonMw



ZonMw ondersteunt

STIVORO is een initiatief van:

